

Diplomová práce

Anna Janíková: Proces obnovy farnosti v pražské arcidiecézi

Posudek vedoucího práce

Vedoucí práce: A. Opatrný

Autorka se ujala potřebného úkolu pojednat o procesu obnovy farnosti v pražské arcidiecézi, který není ukončen (pokud - teologicky vzato - vůbec někdy končen být může), ale od jehož vyhlášení pražským arcibiskupem kardinálem Vlkem roku 2002 už uběhla dostatečná doba na to, aby bylo možno nejen dokumentovat důležité prvky jeho průběhu, ale také v jakémisi „poločase“ provést předběžná hodnocení, která by mohla ovlivnit jeho pokračování. Je třeba ještě dodat, že autorka práce byla řadu let zaměstnána na Arcibiskupství pražském. To jí usnadnilo pochopení celé věci a přístup k citovaným materiálům, bezděčně však také mělo vliv na určitou „loajalitu k firmě“, kterou by zaměstnavatel poprávu hodnotil pozitivně, která z druhé strany ovšem poněkud oslabuje kritické ostří zkoumání.

V první, teoretické, části se autorka zabývá teologickým pojetím farnosti, v druhé se zaměřuje na současný stav obecně i konkrétně v pražské arcidiecézi, v třetí části popisuje dosavadní průběh, respektive podává výčet a místy i vyhodnocení akcí, které měly a mají proces obnovy farnosti podněcovat a vést. Ve čtvrté části je potom dosavadní průběh předběžně hodnocen a jsou podány návrhy na některá zlepšení.

Vedoucí práce je, popravdě řečeno, v podobné situaci, jako autorka: sám je průběhu a animování procesu obnovy farnosti aktivně účasten, a ač je k leccemu velmi kritický, má samozřejmě také určitou „loajalitu k firmě“. Tím je jistě ovlivněno jeho vnímání práce.

Autorce patří především dík za pečlivé a trpělivé sesbírání materiálu, který se k procesu obnovy farnosti vztahuje a který nebyl nijak systematicky uchováván, natož zpracováván. Zpracování v diplomové práci umožňuje případné další jak hodnotící, tak projektující kroky. Protože je zde shromážděno množství různorodých „položek“, které se k procesu obnovy farnosti vztahují někdy přímo, jindy nepřímo, bylo by užitečné, kdyby byly podrobněji tříděny a text členěn dalšími podnadpisy tak, aby byl přehlednější.

Nejnepřehlednějším úkolem práce je vyhodnocení dosavadního průběhu. Samotná „obnova farnosti“ se totiž skládá ze tří částí: z církevně-administrativních změn (slučování farnosti), které lze velmi dobře popsat, ale na vyhodnocení jejich efektu je ještě brzy. Dále z aktivit, které mají celý proces animovat (setkání kněží, debaty ve farnostech apod.). Ty jsou popsány a zpravidla také v toku textu dost dobře vyhodnoceny. Cenné je doložené zjištění, jak v průběhu let jejich četnost slábně. Třetí částí je vlastní změna života farníků, tedy cíl a jádro oné kýžené obnovy. Zde vidím určité slabé místo v nereflexivnosti a proto nerespektování dvojí stránky obnovy, které spolu souvisejí, ale nejsou totožné: je to obnova víry jednotlivce (jádro změny smýšlení), a obnova či adekvátní proměna stylu farního života, respektive stylu života malých skupin, které, teologicky viděno, nejsou farnostmi. Toto slabé místo má ale svůj základ už v „projektu“ obnovy farnosti a v jeho prezentaci, protože už tam toto rozlišení poněkud chybí.

Autorce je třeba připomenout, že diecézní biskup má k realizaci svých záměrů jeden nástroj, který zde vůbec není zmiňován a to jsou vizitace. Jejich konání a výsledky s procesem obnovy farnosti souvisí. Vizitační protokoly ovšem nejsou běžně přístupné. Pozoruhodné také je, že autorka vůbec nikde nezmiňuje - kladně ani záporně - Sněm katolické církve v ČR. Bohužel to odpovídá situaci, kdy v přípravě procesu obnovy farnosti nebyl sněm nijak přímo „zapojen“ a jeho výsledky se náplně procesu dotýkají jen dost obecně. Společná sněmu i procesu obnovy je bohužel skutečnost, že teologie byl vzata v potaz minimálně jak v přípravách tak ve vlastním provedení.

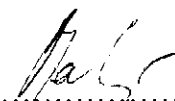
Drobnými nedostatky v textu spíš technického rázu se zde nebudu zabývat, byť jsme je zaznamenal. Upozorňuji spíš na určité „chronické bolesti“, které se v pracích tohoto typu objevují. Je to nedostatečné využití odborné literatury při práci s Písmem (absence komentářů), jakož i při práci s koncilními dokumenty (není zde využit prakticky žádný komentář k LG nebo GS). Také by bylo třeba více dbát na časové rozvrstvení použitých textů: citace z Christifideles laici (např. pozn. 71) je citací z textu, který vznikl před 20 léty, pokud se opírá některé tvrzení o text Evangelii nuntiandi Pavla VI. (pozn. 33), jde o text 34 let starý. Takové texty samozřejmě lze citovat jako dokument tehdejšího pohledu na současnost, ale ne jako charakteristiku současnosti v roce 2008!

Autorce je třeba přiznat zásluhy za shromáždění a utřídění materiálu, který nebylo vždy snadné nalézt a který nebyl ani předběžně utříděný. Pro další průběh procesu obnovy farnosti i jeho zpracování je to důležitý vklad, bez něhož by byla další práce velmi obtížná a leccos by asi bylo nenávratně ztraceno. I při zmíněné autorčině „loajalitě k firmě“ obsahuje práce řadu kritických připomínek, kultivovaně podaných, nebo podkladů k nim, které lze alespoň zčásti v dalším průběhu využít (k počátkům procesu se už vracet samozřejmě nelze). Za nedůležitější považuji opakované zjištění, že zpětná vazba byla a je mnohdy nedostatečná a že nelze tak velkou akci konat bez pracovníků, kteří by byli pro tuto práci nejen odborně způsobilí, ale také přiměřeně uvolnění z jiných úkolů.

Jakkoliv by bylo teologické vyhodnocení procesu obnovy farnosti žádoucí, nezdá se mi být v tuto chvíli možné. Jednak proto, že proces nebyl uveden v život nějakým základním „teologickým projektem“, podle kterého by bylo možné hodnotit realizaci, jednak proto, že na hodnocení efektu změn je ještě příliš brzy.

Práci považuji zodpovídající nárokům na magisterskou práci a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze 5.1.2009

.....
vedoucí práce